

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПРОГРАМА

вступних іспитів до аспірантури з дисципліни «Економічна теорія»

Програму підготовлено:

Доктором економічних наук,
професором кафедри економічної теорії і суспільних наук
ДОВГАЛЬ Оленою

Розглянуто і схвалено

Вченою радою

обліково-фінансового факультету

протокол №8 від 24 квітня 2023р.

Голова Вченої ради

 Олександр БІЛЧЕНКО

(підпис)

Миколаїв
2023

Питання
для підготовки до іспиту з дисципліни «Економічна теорія»
для вступу в аспірантуру у 2023 році

1. Предмет, метод та функції економічної теорії.
2. Система виробничих відносин. Поняття способу виробництва.
3. Товар і його властивості. Споживча вартість, мінова вартість та вартість товару.
4. Перетворення грошей на капітал та робочої сили на товар. Загальна формула капіталу та її суперечності.
5. Економічний зміст відносин власності.
6. Суспільно-економічна формація та її складові.
7. Підприємництво – основна ланка товарного виробництва. Розвиток підприємництва в Україні.
8. Товарне виробництво, умови його виникнення та характерні риси.
9. Ефективність суспільного виробництва, її показники.
10. Виникнення і суть грошей. Функції грошей.
11. Товар і його властивості.
12. Інфляція, її причини та наслідки.
13. Технологічний спосіб виробництва і етапи його розвитку.
14. Економічні інтереси та їх система.
15. Грошовий обіг і його складові. Грошова система.
16. Суть грошей, їх види та функції.
17. Закон вартості та його роль у товарному виробництві.
18. Монополія, її суть і види.
19. Державний бюджет – важлива ланка фінансової системи.
20. Собівартість продукції, її види і шляхи зниження.
21. Акції і їх види. Курс акцій.
22. Прибуток, його суть і структура.
23. Рентні відносини. Види ренти.
24. Ринок, його функції і структура.
25. Сутність економічних законів попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.
26. Закон вартості і його дія.
27. Циклічність як загальна закономірність ринкової економіки.
28. Витрати суспільства і витрати підприємства на виробництво продукції.
29. Форми господарювання у сільському господарстві та їх зміст.
30. Конкуренція, її форми і методи.
31. Кругообіг капіталу. Чинники прискорення обороту капіталу і їх вплив на ефективність виробництва та накопичення.
32. Сутність та основні шляхи державного регулювання суспільного відтворення.
33. Міжнародний ринок як концентрований вираз світогосподарських зв'язків.
34. Види доходів у ринковій економіці.
35. Відтворення робочої сили. Доходи населення.

36. Норма та маса додаткової вартості. Технічна, вартісна та органічна будова капіталу.
37. Фінансова система суспільства і її елементи. Державний бюджет.
38. Оборот капіталу. Чинники прискорення обороту капіталу і їх вплив на ефективність виробництва та накопичення.
39. Світове господарство, його структура і об'єктивні умови формування.
40. Форми міжнародних економічних відносин.
41. Суть кредиту та його форми.
42. Змішана економіка, її суть і структура.
43. Національне багатство країни і його зміст.
44. Податкова система та її структура. Принципи оподаткування.
45. Міжнародна торгівля і протекціонізм.

**Форма іспиту з дисципліни «Економічна теорія»
до аспірантури**

Іспит здійснюється шляхом складання екзамену в усній формі. До екзамену допускається абітурієнт, який допущений Відбірковою комісією університету.

**Критерії оцінювання іспиту з дисципліни «Економічна теорія»
до аспірантури**

Критерії оцінки відповідей на питання, що виносяться на екзамен, наступні :

- «зараховано» – абітурієнт дав правильні і вичерпні чи достатні відповіді на поставлені теоретичні і додаткові питання, в яких він показав глибокі, достатні знання матеріалу, посилаючись на нормативні документи, що використовуються для розкриття поставлених завдань;
- «не зараховано» – абітурієнт дав неправильні відповіді, в яких він продемонстрував значні прогалини у знаннях з основного програмного матеріалу, не дає відповіді на додаткові питання.

**Розподіл балів, які отримують абітурієнти,
та шкала оцінювання**

Сума балів за всівиди навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано
0 - 34	F	

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Основна література

1. Башнянин Г.І. Політична економія : навч. посіб. / ред. Г.І. Башнянин, Є.С. Шевчук. 4-те вид., переробл. і виправлене. Львів : Магнолія, 2017. 280 с.
2. Біліченко О.С. Економічна теорія: методичні матеріали для семінарських занять здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр. Миколаїв : МНАУ, 2020. 59 с.
3. Бондар І.С. Формування державної політики в сфері інноваційної діяльності : навч. посіб. / І.С. Бондар, В.Г. Горник, Ю.І. Горбань. Київ: Ліра-К, 2016. 280 с.
4. Економічна теорія : підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
5. Краус Н.М. Становлення інноваційної економіки в умовах інституціональних змін : монографія. К. : ЦУЛ, 2016. 596 с.
6. Лесік І.М. Основи економічної теорії : метод. реком. для виконання самостійної роботи здобувачами вищої освіти ступеня бакалавр. Миколаїв : МНАУ, 2017. 68 с.
7. Несененко П. П. Історія економічних учень : навч. посіб. / П. П. Несененко, О.А. Артеменко. Одеса : ОНЕУ : ФОП Гуляєва В. М., 2017. 448 с.
8. Пармаклі Д.М. Історія економічних вчень : навч. посіб. / Д.М. Пармаклі, С.В. Філіппова, Н.А. Добрянська. Одеса, 2018. 113 с.
9. Сало І.В. Становлення економіки України. (Від Київської Русі до 1917 року) : монографія / І.В. Сало. Суми : Університетська книга, 2016. 300 с.
10. Уразов А. У. Основи економічної теорії. / А. У. Уразов., І. В. Вікарчук . К. : Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.
11. Якобчук В.П. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / В.П. Якобчук, Ю.В. Богоявленська, С.В. Тищенко. К. : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

2. Допоміжна література

1. Assessment of management efficiency and infrastructure development of Ukraine / I. Lesik etc. // Management Science Letters. 2020. 10(13). 3071-3080. 2. Lesik I. The basic contradiction as for cultivation and use of GMOs / I. Lesik // Актуальні проблеми економіки. 2017. 1(187). Р. 83-88. 3.
2. Lesik Iryna. The problem of online dependence of youth. Changing paradigm in Economics and Management System. Volume II. Kherson : Publishing house OLDIPLUS, 2020. С. 140-147. 4. Dovgal O. V., Kravchenko M. V., Demchuk N. I., Odnoshevnaya O. A., Novikov O.Y., Andrusiv U. Y., Lesik I. M., Popadynets I. R. (2017). Methods of competitiveness assessment of agricultural enterprise in eastern Europe. Regional Science Inquiry, Vol. IX, (2), 231–241.

3. Padalka, A.M., Gribincea, A., Lesik, I.M., Semenda, O.V., & Barabash, O.O. (2021). Consumer protection when purchasing goods on the Internet. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 28(2), 189-197.
4. Лесік І.М., Нахайчик Є.Є. Діджиталізація як складова цифрової економіки. // Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути [зб. наук. пр.]: матеріали XV міжнародної науково практичної інтернет-конференції (м. Київ, 29 квітня 2021 р.). Київ, 2021. С. 62-69.
4. Лесік І. М. Вплив латифундистів на соціально-економічний розвиток // Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 11-12 квітня 2019 р., Івано-Франківськ. С. 58-60. 44
5. Лесік І. М. Вплив світової економіки на конкурентоспроможність України // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні та євроінтеграційні аспекти : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 21-22 листопада 2018 року, м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2018. С. 77-80.
6. Лесік І. М. Оцінка рівня розвитку транспортної інфраструктури України. *Modern Economics*. 2020. № 23(2020). С. 95-101. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V23\(2020\)-15](https://doi.org/10.31521/modecon.V23(2020)-15).
7. Лесік І. М. Соціально-економічні небезпеки безробіття для інфраструктури аграрного ринку України. *Modern Economics*. 2019. № 17. С. 127-132. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V17\(2019\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V17(2019)-20).
8. Лесік І. М. Старіння населення: соціально-економічні наслідки / І. М. Лесік, Д. Д. Золотухіна // Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції, (м. Одеса, 9-10 листопада 2018 року). Херсон : Молодий вчений, 2018. С. 97-100.
9. Лесік І. М. Тенденції та перспективи розвитку аграрного сектору економіки в умовах глобалізації / Глобальні принципи фінансового, облікового та аналітичного забезпечення аграрного сектора економіки : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 8- 9 листопада 2018 р. / Харк. нац. аграр. ун-т. – Харків : ХНАУ, 2018. Вип. 1. С. 393-396.
10. Лесік І. М., Галкін В. В. Інноваційна діяльність в системі вищої освіти // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 19-20 листопада 2020 р., м. Миколаїв 19-20 листопада 2020 року. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 62-64.
11. Лесік І., Каратеева О. Особливості формування та розвитку фінансової інфраструктури // *Social and economic aspects of sustainable development of regions* : monograph. Opole : The Academy of Management and Administration in Opole, 2018. Т. 2. С. 116–123.
12. Лесік І.М., Нахайчик Є.Є., Магар Д.Є. Кібербезпека як основа цифрового суспільства // *Fundamental and applied research in the modern world*.

Proceedings of the 10th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Boston, USA. 2021. Pp. 452-459.

3. Інформаційні ресурси

1. Scott J. A Dictionary of Sociology [Електронний ресурс] / John Scott // University of Oxford. 2015. URL : <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199683581.001.0001/acref-9780199683581>.

4. Законодавчо-нормативні акти

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Кабінет Міністрів України* URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Про оплату праці : Закон в редакції від 01.01.2017 р. URL: : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.
3. Кодекс законів про працю України : Закон в редакції від 02.12.2017 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
4. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. URL: : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
6. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
7. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 N 435-IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.